

Kazik – *Twój ból jest lepszy niż mój*

muzyka: Kazik Staszewski, Wojtek Jabłoński

słowa: Kazik Staszewski

album: *Zaraza* | 2020

– *Kiedy oglądałem obrazki z wizyty Jarosława Kaczyńskiego 10 kwietnia na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, która to wizyta miała raczej charakter prywatny, to z taką perfidną złością stwierdziłem, że tego im nie odpuszczę. Zanotowałem sobie wtedy taki szlagwort: „twój ból jest lepszy niż mój” – mówi Kazik Staszewski.*

Wiosną 2020 roku niemal na całym świecie widmo pandemii koronawirusa siało strach, szpitale były przepełnione, a rządy wprowadzały coraz to nowe obostrzenia w celu zapobiegania dalszemu rozprzestrzenianiu się COVID-19. Także polskie władze zdecydowały się na restrykcje, które mocno ograniczyły działalność gospodarczą i prawa obywateli. Wśród podjętych działań znalazły się m.in. zakaz przemieszczania oraz zamknięcie cmentarzy. W tym drugim przypadku ostateczna decyzja należała do zarządców nekropolii – zdecydowana większość nie wpuściła jednak żałobników na groby.

Na moment cofnijmy się o dekadę... 10 kwietnia 2010 roku doszło do katastrofy smoleńskiej, w której zginęli m.in. prezydent Polski Lech Kaczyński z małżonką oraz wiele ważnych postaci życia publicznego. Wydarzenie to szybko nabrało wymiaru politycznego, a dla niektórych polityków stało się narzędziem dalszej polaryzacji polskiego społeczeństwa. Jedną z podejmowanych narracji była wówczas hipoteza zamachu, przez wiele lat rozwijana przez komisję Antoniego Macierewicza (działania polityka skomentował zespół Big Cyc w utworze *Antoni wzywa do broni* – opisanym w osobnym rozdziale).

Słynne były także smoleńskie miesięcznice, organizowane przez prezesa PiS, Jarosława Kaczyńskiego. Jedną z myśli przewodnich tych spotkań stanowiło „dotarcie do całej prawdy związanej z wydarzeniami w Smoleńsku”. Nic więc dziwnego, że dziesiąta rocznica katastrofy musiała mieć dla władzy szczególnie znaczenie. Oczywiście w wyniku restrykcyjnych obostrzeń nie można było zorganizować obchodów z udziałem publiczności.

Kazik Staszewski przypomina: – *Tak naprawdę jatka zaczęła się nie od mojej piosenki, a od samej informacji o tym, że w czasie, gdy cmentarze są zamknięte, Jarosław Kaczyński zostaje na niego wpuszczony wraz z całą obstawą. Co ciekawe, poczułem oburzenie po obu stronach barykady: zarówno opozycji, co było oczywiste, ale także np. w TVP w programie W tyle wizji prowadzący mówili o tym, że było to bardzo niestosowne.*

W samym utworze nie padają konkretne nazwiska, choć i tak słuchacze od razu wychwycili, o kogo chodzi i do jakiej sytuacji nawiązuje tekst. Ma on formę bezpośredniego zwrotu do osoby, która – w odróżnieniu od całej reszty – bez problemu wjeżdża ze swoją świtą na zamknięty cmentarz. Opis tej wizyty zostaje zestawiony z historiami wymyślonych postaci: Józefa i Marii, którzy również stracili najbliższych i nie dane im było odwiedzić grobów w ten wyjątkowy dzień.

*Cztery lata temu dziesiątego kwietnia
Marii prosto pod koła córka uciekła
Maria nie przekroczy bramy dziś tej
Bo Twój ból jest lepszy niż jej*

oraz

*Józef miał ojca, żonę i syna
I tego się dnia dla nich czas ten zatrzymał
Józef nie wspomni dzisiaj dnia tego
Twój ból jest lepszy niż jego¹*

¹ K. Staszewski, tekst spisany ze słuchu z płyty: Kazik, *Zaraza*, S.P. Records SPCO 05/20, Polska 2020.

Twój ból jest lepszy niż mój pojawił się na concept albumie *Zaraza*, który w zamierzeniu twórców miał uchwycić nastroje Polaków w czasie trwania pandemii i związanej z nią lockdownu. Sam utwór został jednak upubliczniony wcześniej niż cała płyta. No i się zaczęło...

Kazik Staszewski tłumaczy: – *Byliśmy wraz z Wojtkiem Jabłońskim jeszcze daleko od ukończenia płyty, a ten numer jako jedyny był gotowy – w podwórkowym klimacie, z akordeonem. Postanowiliśmy go dać do radia i internetu, żeby pokazać, że Kazik działa i że coś się dzieje. To nawet nie miał być singiel. Trochę to było oczywiście z premedytacją, bo temat wizyty na cmentarzu był świeży i wiadomo było, że zrobi się wokół tego utworu hałas. Na szybko ekipa mojego wydawcy Sławka Pietrzaka z SP Records zmontowała kręcony pod Proximą teledysk i wieczorem 8 maja był już na YouTube. Przez pierwszy tydzień wokół piosenki było dosyć gorąco, aż przyszedł kolejny piątek...*

Wtedy właśnie na antenie „Trójki” wyemitowano 1998. notowanie Listy Przebojów. Na pierwszym miejscu znalazła się piosenka *Twój ból jest lepszy niż mój*. Kazik opowiada: – *Dostałem gratulacje z powodu pierwszego miejsca w „Trójce”. Całkiem fajnie, tym bardziej że był to w zasadzie utwór zaprezentowany „z biegu”. W sobotę spotykamy się rano w studio, rozmawiamy także o notowaniu i koledzy mówią, żeby zobaczyć stronę internetową listy. Wpisujemy adres „Trójki”, a tam nie da się wejść. Adaś Toczko podsumował, że pewnie to dlatego, że tam tyle ludzi się pojawiło i strona się zablokowała. Prawda była jednak zupełnie inna.*

Według oficjalnego stanowiska radia doszło do złamania regulaminu listy przebojów. Rzekomymi powodami miały być wprowadzenie utworu spoza zestawu do głosowania, a dodatkowo manipulacja przy liczeniu głosów. Takie postawienie sprawy spowodowało medialny szum w Polsce i nie tylko – o sprawie pisały także najważniejsze media zagraniczne, w tym BBC i Bloomberg, fora internetowe i profile social media rozgrzały się do czerwoności, a czołowi dziennikarze „Trójki”, z Markiem Niedźwieckim na czele, zrezygnowali z pracy w radiu (co stało się podwaliną założenia rozgłośni 357 oraz Nowy Świat). Także środowisko muzyczne nie pozostało obojętne wobec tej sytuacji: bardzo wielu muzyków wyraziło sprzeciw wobec prezentowania ich utworów w „Trójce”.

Sam Kazik na facebookowym profilu Kultu stanowczo zażądał usunięcia piosenki *Twój ból jest lepszy niż mój* z następnych notowań.

Podobnie jak na sam fakt wizyty Jarosława Kaczyńskiego na cmentarzu, na sytuację w radiu zareagowali także politycy. Była to oczywiście woda na młyn opozycji, ale nieroztropne działanie zarządu radia wytknęli również przedstawiciele partii rządzącej, w tym minister kultury Piotr Gliński i wicepremier Jadwiga Emilewicz.

Cała ta sytuacja doprowadziła do niesłychanej popularności utworu. Dziś utwór ma ponad 18,5 miliona wyświetleń na kanale YouTube². Według danych Instytutu Monitorowania Mediów, opublikowanych niedługo po aferze z „Trójką”: *od daty notowania na LPT przez kolejne 4 dni piosenkę wzmiankowano we wszystkich typach mediów ponad 4,5 tys. razy, a szacunkowy ekwiwalent reklamowy tych materiałów wynosi ponad 16,6 mln złotych*³.

Na koniec pytamy Kazika, jaki z perspektywy czasu i tych wszystkich wydarzeń jest jego stosunek do tego kawałka. – *Ja go bardzo lubię, ale Wojtek Jabłoński, z którym go nagrywaliśmy, nie przepada za nim. Ludzie chcą słuchać tego utworu. Jest on pierwszym poważnym numerem, który pojawił się publicznie i w pewien sposób zdiagnozował część stanu umysłu i emocji polskiego społeczeństwa w czasie pandemicznym. Jest on takim otwarciem. Uważam, że świat nieodwracalnie się zmienił w momencie pojawienia się pandemii i już nigdy nie będzie powrotu do rzeczywistości sprzed lutego 2020 roku. Można powiedzieć, że jest on na naszym polskim gruncie pierwszą piosenką nowego świata – puentuje Kazik Staszewski.*

² Stan na 01.11.2021 r.

³ Utwór „*Twój ból jest lepszy niż mój*” *podbija media*, Imm.com.pl, <https://www.imm.com.pl/utwor-twoj-bol-jest-lepszy-niz-moj-podbija-media/> (dostęp: 10.03.2022 r.).